

"Ve keza, her bir zîhayat, çok isim ve sıfatların tecellîsine mazhardır... Ve hâkezâ, tesirde mütesanit, âsârda mütehalif, çok sıfat ve isimlere mazhardır. Bu sıfatların ve isimlerin hedefleri bir olduğundan, elbette müsemmâları da bir olur..." İzahı?

Cenab-ı Hak şü kâinatı ve içindekileri, esma-i hüsnasıyla yaratmıştır.

Üstadımız bu hakikata, "**Hakiki hakaiki eşya, esma-i ilahidir.**" demek suretiyle ışık tutmaktadır.(1)

Kâinatın umumunda olduğu gibi, her bir mevcutta ve özellikle hayat sahibi olan mahlukatta, çok esma birden tecelli etmektedir. Tecelli eden bu isimlerin hepsi, tesanüt sırrıyla birbirlerine kuvvet veriyor. İşte bir mevcutta tecelli tüm esma tesirde birbirlerine tesanüt etmektedir. Yani, birbirlerine kuvvet vermektedir. Fakat bu isimlerin eserleri de birbirlerinden farklıdır.

Mesela, insana baktığımızda yaratışında **Halık** ve **Bari'** isimleri, rızıklanmasında **Rezzak** ve **Rahman** isimleri, suret almasında **Musavvir** ismi, süslendirilmesinde **Müzeyyin** isimleri okunuyor. İnsanın tamamında bütün esma tecelli etse de, her bir vechi ve özelliğinden ayrı bir ismin cilvesi görünür ve okunur. Bu nedenle, esma-i ilahiye tesirde mütesanit olarak çalışırken, eserleri birbirlerinden farklı farklı olarak görünür.

(1) bk. [Sözler, Otuz İkinci Söz, Üçüncü Mevkif.](#)